

Informatie van de Gedragskliniek voor Dieren en Apotheek faculteit Diergeneeskunde

September 2021

Medicatie bij 'vuurwerkangst':

Voor de optimale begeleiding van een dier met angst voor harde geluiden is een uitgebreide anamnese en **gedragsdiagnostiek** onontbeerlijk. Het is daarbij van belang om onderscheid te maken tussen de begeleiding van een dier met een angststoornis en een dier dat 'even' een heftige schrikreactie laat zien bij de klap van een vuurpijl. Gezien de risicofactoren voor het ontstaan van angst voor harde knallen is preventie van groot belang bij de jonge hond of kat. Ook kunnen eigenaren zelf veel doen om de jaarwisseling voor hun dier zo ontspannen mogelijk te laten verlopen. Tijdig behandelen van angst voor hard(e) geluid(en) kan veel leed voorkomen. Nadere informatie hierover leest u in de infobrief '*Preventie van (vuurwerk)angst*' van de Gedragskliniek voor Dieren. In individuele gevallen kan het nodig zijn om het dier met medicatie te ondersteunen om beter om te gaan met harde knallen en vuurwerk. Het kan de vuurwerkangst echter niet volledig wegnemen of oplossen. De hond of kat zal daarom ook mét medicatie milde spanningssignalen en opwinding blijven tonen bij harde knallen en vuurwerk. Daarbij zijn alle mogelijke voorzorgsmaatregelen die eigenaren zelf kunnen nemen op zijn minst net zo belangrijk om te zorgen dat hun dier een rustige jaarwisseling heeft.

Waarschuw eigenaren voor eventuele bijwerkingen en voorwaarde dat het dier gezond (genoeg) moet zijn.

1. Diergeneesmiddelen

Vanuit wettelijk oogpunt zijn Sileo en Pexion de eerste keuze bij honden met vuurwerkangst, deze diergeneesmiddelen zijn speciaal bedoeld voor en onderzocht op effectiviteit en veiligheid bij deze indicatie.

Sileo

Sileo is geregistreerd voor honden ter vermindering van acute angst en stress die samenhangt met geluid, zo ook bij geluid door vuurwerk. Dit is een plakkerige gel die *dexmedetomidineHCl* 0,1mg/ml bevat. Het dient te worden toegediend op het mondslijmvlies (niet op of onder de tong, maar achterin de wangzak).

De dosering die de fabrikant aangeeft voor deze toepassing is 125 microg/m², wat overeenkomt met circa 5-9,5 microg/kg (met hogere doseringen per kg naarmate de hond kleiner is); dit is ook de achtergrond van de steeds bredere gewichtsklasse per doseerstip van 0,25ml.

Na toediening op het mondslijmvlies komt circa 28% in de algemene circulatie. (*Bij het gebruik van dexmedetomidineHCl als preanestheticum is de geregistreerde dosering 375 microg/m² bij i.v. toediening. Hierbij komt 100% in de algemene circulatie.*) De toepassing op het mondslijmvlies in de geadviseerde dosering resulteert in een veel lagere (28%*33%= 9%) plasmaconcentratie, waardoor het risico op diepe sedatie verwaarloosbaar is. Bij het abusievelijk doorslikken van Sileo zal de biologische beschikbaarheid bijna nihil zijn en dus geen farmacologische effecten hebben.

Advies is om een initiële dosis te geven wanneer de hond voor het eerst tekenen van angst vertoont of wanneer de eigenaar een typische stimulus detecteert, zoals het geluid van vuurwerk of onweer. De toe te dienen dosis is afhankelijk van het lichaamsgewicht van de hond. Als het geluid aanhoudt en de hond weer tekenen van angst en angst vertoont, kunnen verdere doses worden gegeven met tussenpozen van twee uur, tot een totaal van 5 keer tijdens elke gebeurtenis. Daarna dient er 12h tussentijd te worden ingelast.

Een heldere instructie over de wijze van toedienen (en het openen van de verpakking) helpt cliënten bij de toepassing van dit product. Benadruk hierbij het aantal stippen van onderaf te tellen en daarna de ringstop goed te vergrendelen! Een instructievideo hierover is thuis online rustig te bekijken via <http://www.sileodog.com/nl>

Raadpleeg voor uitgebreidere informatie over dit product de registratietekst. Ook kunt u Ecuphar bv Breda (= vertegenwoordiger van de fabrikant in NL), vragen om informatie als deze niet in de registratietekst te vinden is.

Voor katten is geen diergeneesmiddel geregistreerd voor angst en stress door geluid. Sileo kan volgens de cascade worden toegepast. Voor de kat kan eenzelfde dosering worden aangehouden als voor honden <5,5kg.

Pexion

Pexion is behalve voor epilepsie ook geregistreerd voor het verminderen van onrust en angst geassocieerd met een fobie voor harde geluiden bij honden. De werkzame stof in Pexion, *imepitoïne*, activeert gedeeltelijk de receptoren voor de neurotransmitter GABA, een stof die elektrische activiteit in de hersenen vermindert. Het effect van imepitoïne op GABA-receptoren vermindert ook angst en onrust.

De dosering die de fabrikant aangeeft is een orale toediening van 30 mg imepitoïne per kg lichaamsgewicht tweemaal daags, ongeveer met 12 uur er tussen.

Hierbij wordt geadviseerd twee dagen voor het verwachte geluidsmoment te starten met Pexion en dit te geven tot het eind van het geluidsmoment. Elke tablet kan gehalveerd worden voor een passende dosering in overeenstemming met het lichaamsgewicht van de hond.

Zie de doseringstabel op basis van het lichaamsgewicht in kg in de bijsluiters.

Bij vastende honden is de biologische beschikbaarheid groter. Het tijdstip van toediening van het tablet ten opzichte tot het tijdstip van voeren moet constant worden gehouden.

Er kunnen redenen zijn dat Sileo en Pexion voor een specifieke patiënt niet geschikt zijn, bijvoorbeeld omdat het onvoldoende effectief is gebleken bij deze patiënt, de contra-indicaties van toepassing zijn (met name ernstige hart- en vaatziekte, terminaal nier- of leverfalen) of bij een te groot risico op foutieve dosering van Sileo, omdat het aanbrengen van de gel soms lastig uitvoerbaar kan zijn. Een alternatief voor deze patiënten is diazepam of alprazolam, en voor katten een eenmalige dosering met gabapentine.

2. Cascadegebruik

Alprazolam

Alprazolam is alleen in de vorm van geneesmiddelen voor mensen op de markt. Voor informatie over onder andere dosering van dit humaan geregistreerde product bij de hond kunt u de patienteninformatiefolder van de Apotheek faculteit Diergeneeskunde raadplegen.

<https://www.uu.nl/organisatie/apotheek-diergeneeskunde/bijsluiters>.

Diazepam

Diazepam is veterinair geregistreerd als tablet (Multipam®) en als injectievloeistof. De Multipam® tabletten zijn echter niet meer in de handel. Het diergeneesmiddel kan breed worden ingezet bij zowel honden als katten. Multipam is onder andere geregistreerd bij angst en opwinding, maar ook als er sprake is van kramptoestanden. Daarnaast kan diazepam worden toegepast in situaties waarbij kalmering van dieren noodzakelijk is.

Multipam tabletten zijn UDD gekanaliseerd, wat betekent dat alleen de dierenarts deze tabletten aan het dier mag toedienen. Humane diazepam tabletten (beschikbaar zijn 2mg, 5mg en 10mg tabletten) hebben geen officiële (UDD of UDA) kanalisatiestatus, echter, geeft de UDD kanalisatiestatus van de Multipam wel aan dat er een grote verantwoordelijkheid is bij het afleveren van diazepam tabletten.

De dosering bij dieren van diazepam is in vergelijking tot de mens erg hoog. Beperk de hoeveelheid die je aflevert tot het nodige.

Honden en katten kunnen verschillend reageren op diazepam. Honden kunnen onrustig worden, maar ook kan slaperigheid ontstaan. Het gedrag van katten kan veranderen tijdens het gebruik van diazepam. Er zijn aanwijzingen gevonden dat diazepam een verminderde leverfunctie kan veroorzaken bij katten. Totdat hierover meer bekend is, wordt geadviseerd terughoudend te zijn met het gebruik van diazepam bij katten.

Multipam is alleen voor eenmalig gebruik geregistreerd. De dosering die de fabrikant aangeeft:

Hond: eenmalig 0,5 -2 mg diazepam per kg lichaamsgewicht.

Kat: eenmalig 1- 2 mg diazepam per kg lichaamsgewicht. De werkingsduur van Multipam wordt niet aangegeven. Diazepam wordt uitgebreid gemetaboliseerd waarbij diverse (actieve) metabolieten worden gevormd. De eliminatiehalfwaardetijd van diazepam is hierdoor een slechte voorspeller van de effectiviteit.

Gabapentine

Ook gabapentine is uitsluitend toegelaten in vorm van geneesmiddelen voor mensen. Voor katten lijkt eenmalig gabapentine ook nog een optie, en wellicht zelfs te prefereren boven alprazolam. De kans op paradoxale effecten is in ieder geval veel kleiner dan bij benzodiazepines.

Als dosering geldt in het algemeen 50-100 mg/kat, 2 tot 3 uur voor het event. De verkrijgbare (humane) geneesmiddelen bevatten tenminste 100mg gabapentine per capsule. Voor een kat betekent dat dus een *halve capsule (rest dan wel weggooien)*. *Gabapentine is geen risicovolle stof, en de capsules kunnen daarom in principe open worden gemaakt om over het voer te doen of in iets lekkers.*

Waarschuw eigenaren dat hun hond of kat bij gebruik van kalmerende medicatie wat wankel en/of ongecoördineerd kan zijn. Katten altijd binnen en (minimaal 12 uur) onder toezicht houden en voorkomen dat zij zich kunnen verspringen of anderszins kunnen bezeren.

Let op - Angst remmende medicijnen die via de benzodiazepine receptoren werken, zoals alprazolam, diazepam en (in mindere mate) imepitoïne, kunnen leiden tot ontremming van angst gerelateerde gedragingen. Het diergeneesmiddel kan daarom ook van invloed zijn op andere angst-gerelateerde gedragingen, zoals angstagressie en leiden tot een toename of vermindering van de mate van agressie.

Let op - Omdat er een verhoogd risico is op het ontstaan van afhankelijkheid of misbruik van benzodiazepinen bij mensen moet de dierenarts zeer alert zijn bij het meegeven van deze geneesmiddelen.